

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA
Hirnap-Könyvtár
Névszéki napló
1904. 4. 27. X. évfolyam 200. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadványban ötéves:
Egyszeri ár... 10 kor.
Hagyományos... 4.
Egyben kétéves árva:
Egyszeri ár... 20 kor.
Hagyományos... 8.
Világos példányok:
Egyszeri ár... 24 kor.
Hagyományos... 9.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
szombat napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
A szerkesztőség kizárólag visszamutató
vagy megmondó nem vállalhat.
Hirdetéseik és hírdetéseik a
kiadóhivatalban intézendők.
Egyes mások ára 2 más.

NAGYVÁRAD, augusztus 31.

A nemzeti nevelésről.

Letűnt a régi ideálok az ideje és nem divatos ma a hazaszeretetről beszélni. Ha mégis akad itt-ott egy modern magyar, a kit tűzbe hoz a hazaszeretet, menten megindokolja, hogy azért gerjedt szerelemre a haza iránt, mert annak ligeteiben, erdeiben oly édes a nyári pihe-nés, mert gyümölcssei, áldásai oly jól tartják a hazafit. De az ilyen modern magyar nem a régi ideált szereti, hanem önmagát. Igen, ez az új ideál, melynek egyik vívmánya, hogy szellemi és társadalmi életünkben mindjobban terjed a közöny nemzeti eszméinkkel szemben.

Jó így iskolanyitáskor megszívlelni ezt az áramlatot azoknak, kiknek kezébe van letéve Magyarország ifjúságának nevelése. Hadd hallja ez az ifjúság minél többször, hogy mivel tartozik ennek a hazának. Hogy ősei karddal szereztek a hazát és temérdek küzdéssel, vérrel, szenvedéssel tartották fenn több mint ezer éven át. Hogy nyugalmat, boldogságot, kincseket és életet áldoztak az elődök, csak hogy fenntarthatassák az utódoknak az édes anyanyelvet és a haza függetlenségét. Emberföltöti erő kellett ehhez és emberföltöti küzdelem. De az ősök önfeláldozó munkája az utódokat is kötelezi. Tartoznak részt venni a fennmaradás munkájában.

A magyar ifjúságot százszorosan kötelezik magasztos hagyományok, dicső ősöknek fenséges erényei a hazaszeretetre, hazafias munkára. Annyival inkább, mert az idegen, rossz szomszédok hagyománya is ránk maradt. Künn-benn nagyon sok most is az ellenségünk és csak úgy maradhatunk fenn, ha már zsengejében megtanítjuk a magyar társadalmat: küzdeni a gazdaság és kultúra minden fegyverével magyarságunkért.

Azokról a most is fenyegető ellenségekről e nyári utamban is bő alkalmam volt közvetlen tudomást szerezni. Ausztriában bárhova megy az ember, azt tapasztalja, hogy nemcsak az osztrák politikusok, de az osztrák nép is ellensége a magyaroknak. Hogy ebből gazdasági és minden más téren mennyi a kárunk és hátramaradásunk, azt nagyon is jól tudjuk. De azért sokkal jobban aggaszt azon ellenség, melyről a magyar korona országainak határain belül szereztem tudomást.

A magyar tengerparton Noviban egy jóbarátom figyelmeztetett, hogy ne beszéljek hangosan magyarul, mert a horvátok megdobálnak. Ugyanez beszélte, hogy Cirkvenicán a fürdőben ezt kiabálták rájuk horvát gyermekek: kutya magyar! kutya magyar! Zágrábról nem is szólok. Annak viselt dolgait ismerjük s a horvátok orczátlan támadásairól, sértéseiről naponta tudomást vehetünk. Szeren-

csé, hogy gyönyörű kikötő városunkban, Fiumében nem hatalmaskodhatnak a horvátok; nem ám a kormányzóságtól, sem a magyarok éberségétől, vagy bátor fellépésétől, hanem ellenségeiktől, az olasz lakosságtól való félelmükben.

Csupa idegenszó, zokszó hangzott fü-lünkbe a Száva Dráva közén. Örültünk, hogy átléptük a Drávát s benn voltunk sajátos szép hazánkban, hogy itt talán csak nincs mit tartani a haza ellenségei-től. Korai öröm volt. A vasutikocsi szeg-letében egy a »besztercei szászok föld-jé«-re utazó tengerjáró nemes kezdett tár-sának előadni a magyarokról. Ilyenfor-mán: A magyarok »német sógor«-nak csufolják a németet. Hát kérem a hatal-mas német császárok odaadták leányaikat az Európában ismeretlen magyar királyok-nak, úgy lett a sógorság. Nekik megtisz-telő s még ma csufolva mondják: német sógor!

Mit akar a magyar? Ázsiából jött; nem volt vallása, sem műveltsége; min-dent a némettől vett át, még a királyát is és még csufolódik. Büszke vagyok a németségemre.

Igy beszélt a büszke német, a kima-gyar hivatalt visel, magyar kenyeret eszik s nem akadt körülötte senki, a ki felvilá-gosította volna, hogy élt ezen a földön a magyarok előtt sokféle vitéz, hatalmas keleti és nyugoti nép, de európai művelt-séget szerezni, Európában államot alkotni

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy erős délután.

Írta: Molnár Károly.

A nap utolsó sugarait vetette a földre s oly szép volt a táj. Szepes László a lugasban ült, gondolkozott és elmerengett. Abrándos kék szemével gyönyörködve nézte a lenyugvó napot; a külvilággal keveset törődött, inkább a belvilágnak élt, melyet maga teremtett önma-gának. Nem szeretett még soha, de már vá-gyakozott szeretni, vágyakozott oly érzelmeket megismerni, melyekről eddig csak a regények-ből volt halvány sejtelme. Erezte: ha ő egyszer szeretni tudna, szerelme határtalan lenne.

Ilyen gondolatok foglalkoztatták, midőn a kis kerti ajtó kinyílt s egy leány jelent meg ott. Mint aki égi jelenést lát, mint aki először érzi gyorsabban dobogni szívét, mint aki ál-mában tündereget pillant meg; félve, hogy az álmokkép elmúlik s az égi jelenés eltűnével a szívdobogása is megszűnik, nézte László a lányt, ki e szavakat rebegve:

— Bocsánat, uram, eltévedtem! — gyorsan mint a félnék őzike, ki megpillantja a vadász reá leselkedő szemét, távozott.

— Mily szép, oh mi szép! — kiáltott fel László s tovább ábrándozott. A jövőre gondolt; összehasonlította az aglegény és a férj orsát s a mérleg az utóbbi javára dőlt el. Majd megint a lány jutott eszébe. Ugy rémlett neki, mintha megint kinyílna az ajtó s «ő» ott állna megint. Szinte vágy fogta el: szeretni azt a lányt, igen szeretni vágyott, szeretni akart, sze-retni nagyon, a rejongásig. Oh ez a férfi igazán fog szeretni! S ő már vágyott egy kép után. Eljött az est, ráborult az álmodozóra: a lány szellő, a susogó lomb, a virágok illata, a ma-dár danája, mind... mind... elaltatni igye-keztek őt. S ő szeretett tovább álmodni, — «álmodat álmodba szőni,» tovább ment gondo-lataival; látta magát apának. Küzdeni értők! Istenem mily boldogság is lenne!

O most mindenáron szeretni akart, elha-tározta, hogy be fog menni a városba, elhi-tette magával, hogy e falusi magányt — melyet pedig olyan nagyon kedvelt — meg-unta.

Igen a városba megy, barátokat szá-rez, lányokkal ismerkedik meg és szeretni fog...

Másnap reggel kilovagolt messzire, mint rendesen szokta s visszatértében — a vele szomszédos kastély előtti kertben — megpil-lantotta a tegnapi leányt s most még szebb-nek találta.

Meg akarta szólítani, de nem volt hozzá bátor-sága. Csak ránézett... tekintete találkozott a lányéval s tovább ment. E naptól kezdve nem utazott el, de gyakrabban járt arra s a lányt rendesen találta.

Már meg volt győződve, hogy szereti, hogy szerelmes bele. A lány tekintete pedig mind-jobban bátorította.

Egy nap komor felhők usztak az égen, fülledt volt a levegő: zivatart lehetett várni. László azért sétára ment... ment... mesz-szire, hol már magas hegyek kezdettek emel-kedni s magas fenyőfák hús árnyékot vetettek. Itt találkozott már a lánnyal néhány napja. Ugy látszott, hogy a lány szándékosan megy e helyre, természetes tehát, hogy László — bármi

A szülők b. figyelmébe!

leány és fiu **fehérneműek**
iskolai idényre bármely intézet előírása sze-rint, mérték után is készítve.
Telefon sz. 76.

Továbbá Carlsbadi Czipők, Csizmák, Galocsnik, Kalapok, Sapkák, Ingek, Gallérok, Kézeltők, Lábravalók Nyakkendők, Keztyük, Harisnyák, Zsebkendők, Inggombok, Pénztárczák, Fésűk, Kefék, Szapponok, Eső-ernyők, Téli alsó Ingek, Nadrágok Gamáslik, Törülközők, Szalmazsákok, Ágy- és Paplan Lepedők, Gyapju Takarók, Chiffonok, Vásznaok, Crettonok, Barchetek, Bélésárak stb. feltűnő olcsó árak mellett

FÁBRY TESTVEREK nagyáruházában Nagyvárad, Fő-utca.

Vidéki megrendelések 10 koronán feül bérmentve küldetnek. Meg nem felelő árut becserelelünk, vagy a pénzt visszaadjuk. Elősmert szolid és legolcsób bevásárlási hely!

s országa határait megőrizni ezer évig egyik sem tudta, csak a magyar, a ki mindig nagylelkű volt a hatalmába esett vagy befogadott idegen nemzetiségekkel szemben.

A németem pedig folytatá: »Mit akarnak ők? Azt akarják, hogy a német gyermek a magyarországi iskolákban megtanuljon magyarul írni, beszélni. S ez a nyakatekert idegen nyelv olyan nehéz, hogy a szegény gyermek 3 évet veszít a tanulmányából s nem ér rá műveltséget szerezni. De kell is a magyarnak műveltség. Csak paprika kell neki, egyéb semmi.

Igy szónokolt a német itt a haza földjén, a Győr felé robogó vasuti kocsiban néhány dunántúli magyar ifju jelenlétében. De ezek nem vettek róla tudomást, látszott rajtuk, hogy nem gyávaságból, de teljes közönyből. Sójajtvá gondoltam a márcziusi ifjakra és fölháborodtam, látva az epigonokat. Miért nem tanítják a magyar ifjúságot olyan heves fajszeretetre, a milyenre a horvát, román vagy szász ifjúságot tanítják itt, Magyarország területén.

Csak a József császár korára, vagy 48—49-iki szabadságharcunkra kell gondolnunk, hogy felismerjük az utóbbi körülménynek nagy veszedelmeit, de azért azt mondom; sokkal veszedelmesebb szegény hazánkra nézve a magyar ifjak közönyössége, hidegsége, mint a nemzeti ségek támadásai.

Adjunk nemzeti nevelést a magyar ifjúságnak. Neveljünk belé nemzeti öntudatot, lángoló fajszeretetet. Merítsünk neki gyakran, a nemzeti hagyományok s az ősök erényeinek kincsesházából. Tanítsuk meg — nem gyűlölni, a mi nem magyar, — de szeretni mindenképp felett mindazt, a mi magyar. Hogy tudjon a fiu lelkesen dolgozni a hazáért, bátran sikra szállni a magyarságáért, a haza jogaiért, hogy a leány szívében ott álljon az Isten szeretete mellett mindjárt a haza fogalma s szíve egész melegével tudja éleszteni a

maga körében a haza szeretetét, mert megírta Kossuth Lajos, hogy: »A hazaszeretet a nemzet élet-halál kérdése Magyarországon.«

Osv. dr. Személy Kálmánné.

Magyar levelezés.

A hadsereg végre magyarul levelez. Beszélni még nem beszél magyarul, de írni, olvasni már megtanult.

Ugy látszik, a hadsereg a Tousaint-Langenscheidt-féle önkéntes levelek alapján tanulja a magyar nyelvet. Felöltött korban, lassan, óvatosan, nehogy megártson.

No de a kevés is több a semminél s a magyar nyelvű irás-olvasás után jön a magyar társalgás: a magyar vezényszó is.

Egyelőre csak azzal nem vagyunk még tisztában:

mi a hadügyminiszter szándéka mozgósítás esetére? Mert azt mondja, mozgósításkor külön szabályokat fog életbe léptetni. Csak nem képzelet a hadügyminiszter, hogy a mozgósítás ezer! izgalmai közt a német nyelvvel boldogulni fog, mikor most, békében sem boldogul vele? Aztán:

miért képez kivételt a rendelet alól Horvát-Szlavonország? A Dráván túl is magyarul vagy legrosszabb esetben horvátul kell levelezni, de a német nyelvnek ott sincs semmi helye. Félreértések kiküldése végett határozottan ki kellett volna mondani, hogy a horvát megyékben lévő katonai hatóságok is magyarul, kivételesen a horvát autonóm hatóságokkal horvátul leveleznek.

Ugy látszik a rendelet sebtében készült. Idők jártával még sok hiánya fog kiderülni; első lépésnek azonban megjárja.

A keletázsiai háború.

London, augusztus 31. A harcztéri tudósításokból az tűnik ki, hogy Kuropatkin csakugyan rákényszerítették a döntő csata elfogadására. Az öt napig tartó küzdelem, amelylyel a japánok előnyomulása és az orosz hadak visszavonulása járt, csak most kezd valóban komoly-

lyá válni. A jelek arra mutattak, hogy Kuropatkin nem akarta a döntő ütközetet elfogadni most sem, mert Liaojangot nem tartotta elég magasan fekvőnek arra, hogy az ellenség támadásának sikeresen helyt állhasson. Jobban észak felé akarta visszavonni seregeit esetleg Karbinba, vagy Mukdenbe. Azonban az orosz hadok eddigi visszavonulása is rendkívüli nehézségekkel járt. A japán hadak pedig három oldalról hihetetlen gyorsasággal nyomultak előre. A japán hadvezetőség belátta, hogy elérkezett az idő a gyors cselekvésre. Ha most időt engednek az orosz hadsereg újabb visszavonulására, akkor a döntő ütközet újra elhalasztódik bizonytalan időre és kimenetele is bizonytalan. Ezért az ötnapos csatának az volt a folytatása, hogy Kuropatkin mindenáron megakadályozza a további visszavonulásban. A harc javában dúl. Részleteket a tudósítások még nem közölnek.

Ismét visszavonulás.

Páris, aug. 31. Pétervárról jelentik, hogy Kuropatkin hadai teljes rendben vonulnak vissza. A hávédek hatalmas ellentállást fejtenek ki, minek következtében a rendkívüli heves ütközetek egymást érik. A csapatok szakadatlanul ömlenek Liaojangból és csak egy japán csapatot Örrtaku környékén szétverték. A vasuti összeköttetés nem szakadt meg, hanem egyre szállítja a sebestülteket s a felszerelést.

A liaojangi csata.

London, aug. 31. Liaojangból és Sanghaiból érkező táviratok az oroszok nagy vereségéről adnak hírt. E szerint a három oldalról teljes összeköttetésben levő japán csapatok a Liaojangot környező halmokról már magát a várost lövöldözik. A keleti oldalon a hegyeken felállított ágyúinak fedezete alatt nagy sebességgel elősiető japán gyalogság körülvelt egy nagyobb, vagy 20 000 főből álló orosz dandárt, azt hiszik, hogy Keller tábornok utódjává. Az oroszok ellentállottak, minek következtében borzasztó mézárás következett. Vagy hatezer orosz esett el, a menekülőket a japán lovasság 2—3 kilométerig kergette a várostól. Az ütközet hevesége semmit sem vesztett erejéből. Szakadatlanul dörögnek az ágyúk s újabb 50 orosz ágyút tettek hasznavehetetlenné. Liaojangban több házat felgyújtottak a japán srápnellek. A postaépület előtt hét ember közelében robbant fel egy gránát, mely négyet közülük megölt, hármat pedig megsebesített.

Pétervár, aug. 31. Az orosz távirati ügynökségnek jelentik Mukdenből mai kelettel:

történjék — elment volna e véletlennek látszó légyott-ra.

Most is ott volt a lány, de szemében félelem látszott, amint a fekete felhőkre nézett, melyekből már kövér cseppek kezdtek hullani a földre. Most megpillantotta Lászlót s ebben a perczen hatalmas mennydörgés rázta meg a földet, melyet villámlás követett. A lány megrázkódott — s rémülten, ösztönszerűleg szaladt Lászlóhoz s hozzá húzódva, halkán rebegé:

— Félek, nagyon félek!

— Nincs mitől, kisasszony — mondta László — égi-háború csak, majd elmúlik. Ezt a helyet még gyermekkorom óta ismerem, itt nem fogunk megázni.

S ezzel a lányt egy védett helyre vezette, melyet sziklák zártak s némileg barlanghoz hasonlított.

Most korom sötétség támadt, egy nagyot dörgött, egy nagyot villámlott, egy nagyot csattant s a benn levők arcát veres világosság világítja meg.

— A villám beletűtött egy közeli fába — magyarázta László.

— Oh Istenem én úgy félek, otthon biztosan keresnek, mondta a leány s még közelebb húzódott.

Ugy egymáshoz simultak, mintha rég ismerték volna egymást, de ismerték is, nem szóltak ugyan egymáshoz, de szemök sokat mondott. Oh, a szerelmesek szeme mindig többet mond az ajknál!

— Félek, nagyon félek, — mondta ismét a leány, otthon keresnek, menjünk haza.

— Ebben az időben átázunk, meghülne kisasszony, nagyon meghülne!

— Ne szólítson kisasszonynak, Margitnak szólítson — s még közelebb húzódott.

— Margit! Edes Margit! — mondta szenvedélyesen László — s hangja elveszett... lassú suttogássá vált. Elnémította a menydörgés, az esőcseppek ritmikus kopogása. Magához szorította a lányt, elmondta neki, hogy milyen nagyon szereti.

S a lány nem szólt rá semmit, csak a fiu

vállára hajtva fejét behunyt szemmel halgatott, élvezte a szavakat s mikor László elhallgatott, fejét feljebb emelte, ajka László ajkát kereste... s összeforrt azzal, mintha soha, de soha se akarna elválni attól...

Kint dörgött az ég, csattogott a villám, hullott az eső, bent pedig suttogássá vált a hang, csattant a csók s hullott a leány szeméből a könny.

Majd kint csendesebb lett a dörgés, bent halkabb, lázasabb a suttogás, kint ritkább a villám csattogás, bent sürűbb, szenvedélyesebb a csók csattanás, kint elállt az eső, bent bővebben hullott a könny...

— Az eső elállt — mondta a lány s a fiu nevét akarta kimondani.

— László — szólt közbe a fiu, ki észre vette ezt.

— Igen László — késő lehet már, menjünk s elindultak.

László még csak most látta mily szép a leány: azt a szemet, melyet messziről feketének talált, most közletről kékénykéknek látta,

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.

angol divat férfiszabó-cség

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

(Uri Casinó-épület).

TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket, valódi angol **SZÜVETEK** nagy választékban.

Hírek érkeztek, hogy ma reggel óta Liaojangban csökönös küzdelem folyik. A japánok összes kísérleteit, hogy szárnyainkat megkerüljék, visszaverték. Azt mondják, hogy az ellenség több mint tíz ágyút vesztett.

Kalózkodás.

Bareczlona, aug. 31. A Don orosz cizárkál innét elhajózott. Hír szerint azt a parancsot kapta, hogy angol gőzösöket, amelyek hadicsempészárut szállítanak, üldözzön.

Világtörténelmi események a küszöbön.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: Liaojangnál világtörténelmi események elé néznek. Kuropatkin úgy akar elbánni a japánokkal, mint hajdan Napoleonnal elbántak Moszkvánál. Tokióban remélik, hogy a japán fegyverek döntő csapást mérnek Liaojangnál a mandzsuriái orosz hadseregre. Pétervárról azt tartják, hogy Kuropatkinnak sikerül a három hadsereget Liaojanghoz kötni, mialatt Karbinnál erős hadsereget koncentrálnak, mely sikeres offenzívát kezdhet.

Kuropatkin bekeretése.

Budapest, aug. 31. (Saj. tud. táv.) Rómából jelentik, hogy a japánok terve, hogy Kuropatkin három oldalról bekerítsék, nagyon közel áll a megvalósuláshoz.

Visszavonulás Mukdenbe.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: Kuropatkinnak megengedték, hogy Mukdenbe visszavonuljon. Liaojang kiürítése már megkezdődött.

Saharov jelentése.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Pétervárról értesítenek Saharov jelentéséről. E szerint a japánok az orosz sereg centruma és jobb szárnya ellen irányozták támadásuk egész erejét. Az oroszok többször visszavetették őket. A harc oly heves volt, hogy utóbb szoronyyal mentek egymásnak. Az oroszok

a rózsás arczot barna fűrtök körítették, a piczi szájból minden mosolygásnál előtűntek azok a hófehér fogak, melyeknek harapásáért egy világot adna László, a piros pettyes fehér blúz, mely most megázva hozzátapadt karcsu terméthez, látni engedett két fejlődő »valamit« a mell két oldalán, mely minden lélegzésnél, a mint a blúz feszült vagy tágult látszott vagy eltűnt, azoknak a hófehér kezeknek pedig, melyeket László a magáiban tartott, minden mozdulata egy kis szorítás, vagy egy nagy, egy gyenge szorítás, mely végül erőssé válik (oh mennyi árnyalata van ennek!) kifejezte azt a nagy boldogságot, melyet bájos tulajdonosnőjük minden perczen érezett.

A nap ismét kistűtött, vízcseppek ragyogtak a fák levelein s mintha az ég is mosolyogni szeretne, megjelent a szívárvány. Dalos madarak szelték át a levegőt. Új élet mindenütt!

Nem messze a kastélytól elváltak, Margit előrement, László merengve nézett utána. A leány gyakran visszanézett s ilyenkor csábító mosoly jelent meg bibor ajkán.

Nem ígerte egyik sem a másiknak, hogy holnap ismét találkoznak s mégis biztosak benne. Szerették egymást, pedig tulajdonképen egyik sem tudta, hogy egymást szeretik, s ez nekik elég volt, többre egyik sem vágyott. Oh ez a tiszta igaz szerelem! Vajjon nem későn találkoztak!?

visszafoglalták elvesztett hadállásaikat. Másnap a japán sereg egy része az oroszok jobb szárnyát megkerülni akarta, de idején észrevették és megakadályozták.

Az orosz veszteség még megállapítva nincs. Hozzávetőleg 3 ezerre becsülik az elesettek számát.

A győztes csapatok visszarendelése.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Londonban csodálkoznak azon, hogy 26-án a keleti hadtestnek megparancsolták, hogy vonuljon vissza Liaojangba, holott megverte a japánokat. Ezt annak tulajdonítják, mert éjszaka egy orosz hadosztályt a japánok teljesen szétverték.

Sikertelen támadás.

Budapest, aug. 31. (Saj. tud. táv.) Londonban azt tartják, hogy a japán támadások nem sikerültek. A japánok most erősítéseket kaptak. Sok halottjuk van. Vízüveket és bevehetetlen erődítéseket támadtak vakmerően.

A Liaojangi harcokról.

Budapest, aug. 31. (Saj. tud. táv.) Tokióból jelentik a 25., 26. és 27-iki harcokról: 25-én a támadást az első hadsereg kezdte meg reggel. 26-án az oroszok jobb és balszárnyát sikerült visszaszorítani. Már 27-én naplementkor az összes ellenséges hadállások az egész vonalon japán kézbe kerültek. E harcban 2000 ember esett el. A japán sereg egy része Ansanban vonult, melyet ellenállás nélkül feladott az ellenség és visszavonult Liaojang felé, de utóbb ettől egy másik japán csapat elzárta. Az oroszok a japánok tüzelése alatt sokat vesztek. 8 tábort ágyujok, sok lőszer és szekér a japánok zsákmánya lett.

UJDONSAGOK.

Egy középkori műemlék restaurálása Biharmegyében.

A török uralom és a hitújítás sehol anynyi műemléket nem pusztított el, mint a nagyváradi egyházmegyében.

Magában Váradon a Szent László által épített bazilikán kívül nem kevesebb, mint 20 templom hirdette a középkorban Isten dicsőségét és a magyar művészet fejlettségét, — ma nincs közülök egy sem, mind elpusztította a háborúk zivatarja és a barbárok keze.

Ettől a kegyetlen sorstól nem menekült meg Sz. László királynak Kolozsvári Dénes mester által készített művészi lovas szobra sem, sőt a szent királynak sirja sem, hova öt századon át kegyelettel zárandokolt a magyar.

Hasonló sorsra jutottak Várad körül a falusi templomok is, melyek közül csak egy néhány maradt meg, az is a hitújítók kezébe került, kik aztán a művészi becsü freskókat bemeszelték, a kereszt alakú diszítéseket leördelték, a szobrokat, képeket kidobták, a kelyheket, miseruhákat elrontották, elpusztították.

A múlt század derekán karolták fel nálunk a művészettörténelem tanulmányozását Ipolyi, Römer, Henszlmann, Pulszky, Czobor és mások, kik felébresztették a nemzetben a művészeti érzéket s felkarolták még meglévő műemlékeink restaurálását, fenntartását. Az ő

kezdeményezésükre indult meg a pécsi bazilika, a kassai dóm, a budavári Mátyás-templom, a bártfai templom, a vajdahunyadi vár, a jaáki templom, stb. restaurálása s az ő kezdeményezésükre alakította meg a közoktatásügyi kormány a műemlékek országos bizottságát.

Enek köszönhetjük most egy nagybecstű középkori műemlék megmentését Biharmegyében. Ez a *mezőtelegdi református templom*, mely a XIV. századból való stilszerű gót építmény.

Kezdetben katolikus templom volt, tele gyönyörű falképekkel, szobrokkal és czimerekkel. Később a templom a reformátusok birtokába ment át, akik a falképeket bemeszelték és sajátságos vandalizmussal elföldték a katolikus művészi diszítéseket.

Az utóbbi időben már maga a templom is pusztulásnak indult. Most közbelépett a műemlékek országos bizottsága s néhai *Czobor Béla* tervei szerint restaurálták a templomot. *Huszka József* tanár még a régi falképeket is helyreállította a falon. Az egykori szentélyben pedig ott láthatók a régi szobrok, köztük az ősi kegyur, *Telegdy István* királyi kincstárnok czimere és vörös márványból faragott szobra.

Az így restaurált templom felavatása az ősszel lesz megtartva nagy ünnepek között.

Az iskola kapujában.

Megelevenednek az utcák. Itt is, ott is apró és nagyobb fiúk táboroznak, apró és nagyobb leánykák gyülekeznek. — Vitatkozás, élénkség, jókedv mindenfelé. Kezdődik az iskola.

Boldog kis gyermekek!

Mert hiszen van-e nagyobb boldogság, mint remélni? S ugyan akad-e egy is ebben a vitatkozó, — vig kis seregben, a ki ne remélne?

A jó bizonyítvány a remény tárgya. Nézegetik a tavalyit.

Még az idén a németből, a latinból vagy a számtanból javítani kell valamit. Édes apa kissé bus volt, mikor az elégségeket meglátta, Hadd legyen az idén teljes az öröme. S meglesz! Bizonynyal meglesz.

Odább megint az idei könyveket nézegetik. Mennyivel nehezebb minden, mint volt tavaly!

Ez a könyv olyan vastag, mint tavaly kettő volt. Amaz meg sürűbb szedestű. Van egy sereg új könyv is. Milyen jó lesz, ha ezeknek a végére jutunk, szép sikerrel, jeles eredménnyel. — S meglesz. Bizonynyal, meglesz.

Csupa boldog remény. Ki is tudna jobban reménykedni, mint év elején a diák?

Senki. Csak a szülők.

— Az én fiam tiszta jeles volt. Jogászt faragok belőle.

— Az én lányomnak a rajzait pedig az ujság is megdicsérte. Pompás mérnöki tehetség.

— Az én kis leányom pedig csupa dicsérettel hagyta el a zárdát tavaly. Okvetlenül diplomát kell kapnia.

— Vagy főköltőt...

Ott az ifjuság tervezget egy évre. Itt a szülők egy életre. Hervadó virágok, hulló falevelek közt ragyogó pompában fakad a legszebb virág: a gyermekek reménye, a szülők reménye.

Ki zavarná őket ezzel a rideg kérdéssel, hogy tudják-e, e reményeknek hányadrészét váltja be az esztendő s mily csekély töredékét az élet?! — r.

* **A köztisztviselők drágasági pótléka.** A 2000 koronán aluli fizetésű szegény városi tisztviselők és alkalmazottak segélyére Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága 25000 koronát szavazott meg. *Ragány* János főszámvevő most készítette el a kimutatást arról, hogy ezen összegből melyik tisztviselőre mennyi jut. Általában a fizetések 8%-át kapják az érdeelt tisztviselők. A legmagasabb összeg 160 korona, a legkisebb 48 korona, amit az egyes tisztviselők kapnak. A kimutatás szerint kiosztandó lesz 22646 korona 57 fillér.

* **A jövő évi virilisek.** Nagyváradi város igazoló választmánya tegnap délelőtt ülést tartott a jövő évi virilisek névjegyzékének összeállítására tárgyában. *Frankó* Endre elnöklete alatt dr. *Hoványi Géza*, *Hlatky Endre*, *Mezey Mihály*, *Mihelyi Adolf*, *Bordé Ferencz* és dr. *Istvánffy István* aljegyző voltak jelen. Az elnök bemutatva a városi adóhivatal által összeállított s lapunkban már közölt névjegyzékét a legtöbb adót fizetőknek. A névsort szeptember 1-től 8-ig közszemlére teszik ki, hogy a kereskedelmi és iparkamarai tagok, ügyvédek stb. adójuk kétszeres számítása miatt, vagy már érdekeltek kifogásaikat megtehessek. Az igazoló választmány ezeket a felszólalásokat a szeptember hó 9. és 10-én tartandó ülésen intézik el. A névjegyzékre vonatkozólag különben a következő hirdetményt adta ki a polgármester:

Nagyváradi város legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítása illetve kiigazítása céljából az adóhivatal által adónemként összeállított kimutatás az 1886 évi XXI. t. cz. 25 §-a értelmében folyó évi szeptember 1-től szeptember hó 8-ik napjáig bezárólag terjedő 8 napi közszemlére az irodaigazgató hivatalos helyiségében kitétetik. Erről az érdekeltek oly felhívással értesítettek, hogy a névjegyzék elleni felszólalásaikat folyó évi szeptember hó 9. és 10. ik napján d. e. 9 órától 12 óráig a város-ház tanácsstermében ülésező igazoló választmány előtt szóval vagy írásban megtehetik. Figyelmeztetnek továbbá azok, akik a fentebb hivatolt törvény 26 §-ában foglalt kezdeményt (egyenes állami adójuk kétszeres számítását) igénybe venni kívánják, hogy a 27 §- értelmében az ülések tartama alatt az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, mivel ellenkező esetben az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől esznek.

Nagyváradi 1904 évi szeptember hó 1-én.

Bordé Ferencz,
polgármester helyettes.

* **A Fő-utca rendezése.** A Fő-utca csatornázását még ez évben el kell készíteni, hogy a reá kerülő földtömeg tavaszig kellőleg leszálljon, hogy burkolni lehessen reá. A városi tanács a Fő-utca burkolására és csatornázására vonatkozólag megbizta *Komlóssy* József gazd. tanácsnokot, hogy az árlejtést tarsta meg s a vállalkozóval kössön szerződést. Megbizták továbbá *Bordé Ferencz* főjegyzőt, hogy a csatornázási szerződést sürgősen készítse el. A szabályrendeletnek arra az időre jóváhagyva kell lenni, mikor a csatornázást megkezdik, mert csak így lesz biztosítva a város a háztulajdonosok hozzájárulásáról.

* **A gondatlanság következménye.** A vízvezetési munkálatok miatt az utcákat sok helyen felásták, de a gödröket éjjelre befödetlenül hagyták. Ebből sok szerencsétlenség keletkezett. Így egy bérkocsis lovának a lába eltört. A városi tanács felhívta a mérnöki hivatalt, hogy a gödrök betömése iránt szigorúan intézkedjék, ahol pedig éjjelre is nyitva kell hagyni a gödröket, jelző lámpákról gondoskodjék.

* **Tanítónők kinevezése.** A nagyváradi községi elemi iskolánál a most kezdődő tanévben két tanítónői állás üresedik meg, *Róskay* Emilia és *Gróss* Erzsébet lemondása folytán. A községi iskolaszék elnöke a két állást ideiglenesen helyettesekkel töltötte be. Az egyik állásra *Szabó* Ilonát, *Szabó* Gábor rendőrbiztos leányát, lapunk kedvelt tárcza-íródjét, a másik állásra pedig *Schmidt* Lujza békés-endrői tanítónőt, *Schmidt* Károlynak, *Rimanóczy* könyvvezetőjének leányát nevezte ki ideiglenes helyettes községi iskolai tanítónőkké. Mindkét tanítónőben kiváló tanerő nyer a községi iskola.

* **Rend az építkezéseknél.** Nagyváradi az építkezéseknél nem sokat törődnek a közönség igényeivel s a közforgalommal s az utcák egy részét elfoglalják építési anyagokkal. A mérnöki hivatal e tekintetben az érvényben levő szabályrendelet szigorú megtartását kívánja s intézkedést kér, hogy minden egyes esetben a mérnöki hivatal felhívására a rendőrség gyorsan járjon el. A városi tanács nem ilyen tragikusan fogta fel a kérdést. Nem hajlandó a rendőrséget a főmérnök rendelkezése alá bocsátani, hanem utasította a rendőrkapitányt, hogy az észlelt rendetlenség esetében szigorúan járjon el az építőkkel szemben. Az eddigi állapotok tényleg sok kellemetlenséget okoztak a közönségnek, azonban arra is vigyázni kell, hogy tulságos szigorral az építkezéseket meg ne nehezítsék.

* **Kerékpáradó Debreczenben.** Behozták Debreczenben a kerékpáradót. Kivéve a táviratkibordókat, hivatalszolgákat, mindenki kerékpáradót tartozik majd fizetni. Es pedig luxus kerékpár után 20 koronát egy évre, kegyérkereset előmozdítására használt kerékpárok után pedig 10 koronát. Legalább a jog- és pénzügyi-bizottság ilyen értelemben tett javaslatot a közgyűléshez.

* **Hirdetések a villamos oszlopokon.** Stolcz és Demkó nagyváradi iparosok ajánlatot tettek, hogy a villamos oszlopokat befestik és 100 korona évi bért fizetnek Nagyváradi városának, ha megengedi, hogy a villamos transzformátor ládákra és az oszlopokra festethessenek. *Dús* László városi főügyész az erre vonatkozó szerződési mintát bemutatta a tanácshoz, egyúttal utasította *Belányi* Imre villanyvilágítási igazgatót, hogy a munkálatok körül szükséges intézkedéseket tegye meg.

* **Katonai barakkok építése.** Sok kellemetlenséget okoz a város lakosságának a katonák beszállásolása. Oszdi, rossz rendszer ez, de nehéz tőle szabadulni. Az új honvéd gyalogsági laktanya felépítésével azt hittük, megszabadulunk tőle. Nagyváradi városa tett is ez irányban kísérletet, de sikertelenül. Kérte a honvédelmi minisztertől a Fő-utczán levő honvéd laktanyát és a vasuti állomás felé levő *Markovits-féle* laktanyát, hogy a bevonuló tartalékos ujonczokat itt helyezze el, azonban a miniszter az épületeket nem adta át. Felirt továbbá a város az iránt, hogy a póttartalékosok részére nem gondoskodik elszállásolásról, mert a törvény csak átvonuló csapatok beszállásolására kötelezi a várost. A miniszter azonban kijelentette, hogy a beszállásolást korlátozni nem lehet. A miniszter e mellett mégis arra gondolt, hogy barakkok építése által lehetne a kérdést megoldani. Felszólította Nagyváradi városát, hogy a *Markovits-ház* átadásával szemben építtessen 1000 ember beszállásolására barakkot. Nagyváradi városa már megcsinálta erre az ajánlatra nézve a maga számítását. Hajlandó a barakkot 1000 ember számára felépíttetni, ha cserébe kapja a *Markovits-házat* s amennyivel a barakk-építés költsége a *Markovits-ház* értékét túlhaladja, 20 évig

az amortizáció kamatait megfizeti a honvéd kincstár. A barakkok fentartása a honvéd kincstárt terhelné a 20 év alatt. — Mint értesülünk, a közös hadsereg intéző hatósági szintén tervbe vették hasonló barakkok építését, de még e tekintetben nem érkezett megkeresés Nagyváradi városához. Valószínűleg ugy a honvédségnél, mint a közös hadseregnél belátták, hogy a kiképzésre behívott póttartalékosok beszállásolása törvénytelen, mert a törvény sehol sem emlékezik meg erről, hanem csak az átvonuló csapatok beszállásolását teszi a város köteletségévé. A kérdés nagyon fontos a polgárságra s helyén való, ha a városi tanács mindent megkísért ezen legalább is vitás kérdés tisztázására. Egyszerű miniszteri törvény-magyarázattal nem lehet a dolgot elintéztetnek venni.

* **Gyilkossági merénylet egy asszony miatt.** Feleségének hűtlensége nagy bajba sodorta *Kriszta* János cigányt. Ugy történt a dolog, hogy tegnap este a Veres Balázs-utczai 230. számú ház előtt az itt lakó *Bongó* Dezső közművesegédet felelősségre vonta *Kriszta* János helyi illetőségű oláh cigány azért, mivel felesége hűtlentül elhagyta őt és *Bongó*hoz költözött. A szóváltás során *Kriszta* kést rántott s leszúrta *Bongót*, ki fájdalomában összeesett. *Bongót*, kinek sérülése életveszélyes, a közkórházba szállították. *Kriszta* látva a vérben fetregő embert, menekülni akart, de a gyilkost két közműves segéd üzőbe vette, elfogta s a rendőrségnek átadta. A rendőrségnél kihallgatták, majd átkísérték a kir. ügyészhez.

* **Hamis pénz forgalomba hozatalért körözött pár.** Székesfehérvárott a múlt héten tartott országos vásár alkalmával egy férfi, aki egy nő s egy kis leány gyermek társaságában utazott, hamis 10 koronás papír és 5 koronás ezüst pénzeket hozott forgalomba. Az ismeretlen család időközben *Sátoraljai* helyen is megfordult, hol az *Oszbudavára* szállóban *Hujbert* József székesfehérvári kereskedő és neje hamis név alatt megszállottak. Időközben rebesgetni kezdtek Székesfehérvárott, hogy hamis pénz van a forgalomban, és hogy hogy nem, az ottani rendőrség figyelme e rejtélyes idegenek felé fordult és puhatólózni kezdett kiletük után. De ezek megnesszelvén a gyanút megszöktek. A férfi 26—32 év körüli egyén, nyulánk, szőke, kötöttet visel, bajusza kicsi, szürke ruha volt rajta s arany láncot hord. A nő középtermetű, fiatal, a leány-gyermek 3—4 éves lehet. A *sátoraljai* helyi rendőrség megkereste rendőrségünket, ha esetleg Nagyváradi felé venné útját a rejtélyes pár, hogy tartóztassa le.

* **Késelő suhancz.** Nagy csődület támadt tegnap délelőtt a *Damjanics* és *Hármas-utczán* jelenleg építés alatt levő ház előtt, mely két suhancz verekedésében gyönyörködött addig, míg ez komolyabb jelleget nem öltött. *Frenczel* Sándor és *Bokics* Mihály 13 éves suhanczok összeverekedtek, majd a verekedés hevében *Frenczel* kést rántott és *Bokicsot* vállon szúrta. A megsérült fiút a közkórházba szállították, *Frenczel* ellen pedig a megtorló eljárást folyamatba tette a rendőrség.

* **Lopások.** Ugy látszik, most már nap mint nap kell lopásokról hírt adni, pedig még nem köszöntött be a hűvösebb időjárás. *Stern* Ede szállító *Baross-u.* 3. sz. a. levő lakása udvarából egy 6 m. széles és 4 m. hosszú 60 korona értékű ponyvát elloptak és egy körülbelül mégegyszer akkora összedaraboltak. A nyomozás folyamatban van. — *Szabó* István kereskedő *Uri-u.* 21. sz. a. lakásába tegnap reggel 9 óra tájt beállított *Kiss Róza* rovtó multu nő és rövidesen a ruhás szekrény kiürítéséhez látott. A házbéliek megzavarták a tolvajt, a ki ezek után futásnak eredt. Kint az utczán aztán *Nagy Sándor* rendőr elfogta és bekísérte. Leszáratott.

* **Találtak** egy női szatyort, benne zsebkendő és kesztyű és több kulcs van, azonkívül egy ezüst zseborát. Atvehetők Mendelényi Béla rendőrségi fogalmazónál.

x **Tankönyv-vásár.** Pár nap múlva benépesülnek az utcák, a beiratások kezdődnek az iskolákba. Ilyenkor természetesen a legkeresettebb czikk az iskolakönyv és az író-és rajzszerszám. E tekintetben *Láng József* elismert jóhírű, előkelő könyv- és papirkereskedése pazarul van berendezve. A legkiválóbb irodalmi disztribúción kívül, az összes tanintézetekben használt tankönyvek nagy mennyiségben vannak felhalmozva s a legújabb rendszert, kitűnő gyártmányú író- és rajzszerszámok egész tömege áll a közönség rendelkezésére. A renomirt üzlet pontos kiszolgálásával már is jó hírnevet szerzett a nagyvárad-i könyvvásárlók között.

x **Szülők figyelmébe.** Az iskola idény küszöbén nagy gondot okoz a szülőknek, hogy hol szerezhettek be gyermekeiknek olyan jíműanyagú cipőt, kalapot, fehérműt, olcsó trócsót harisnyát, a mely bármely gyermek pajkoságával dacolva sokáig eltart. Jól jár a szülő, ki e czélből Leitner Lázár jóhírű régi nagykereskedő czéget keresi fel, mert ott nem csak a legjobbat, de a legolcsóbbban is szerezheti be gyermeke kelengyjét.

A sarki boltos furfangja.

A sarki boltos homlokán meggyűltek a gond fellegei. Komoran, kedvtelenül járt-kelt föl-alá a boltjában. Szügyibe vágta állát s úgy törte fejét valamin. Nagy dolog lehetett, mert sokat simogatta rőt szakállát, mintha tőle várt volna jó tanácsot.

Hát hogyan gondolkodott volna, hogyan simogatta volna sokat a rőt szakállát! Nem kicsi dolog, mikor a házigazda felemeli a bolt bérét, pláne aztán ha meg ő a nagyobb bért megfizetni nem akarja. Pedig a boltot nem hagyhatja, mikor olyan szép virágzásnak indult. Hiszen adása szinte az egész környék népe, dehogyan szalasztja ki körmei közül.

Nos nem hiába fente ki agyafurt esztét a vagyonszerzésben élessé, leleményessé, akadt mentő gondolata. Es a sarki boltos felkaczagott. Volt e kacagásában valami fenyegető, valami gunyosan diadalmas . . .

Másnap kijelentette a házigazdának, hogy kihurczkodik a boltból. Szegény ember ő, az üzlet is pang, ő többet nem fizethet.

Harmad nap a szemközti fekvő sarkon, a hol éppen akkor építettek, kibérelte a bolthe-lyiséget. Eleve tudta azonban, hogy mire ki-költöznie kell, nem lesz készen a másik helyiség.

Azért negyed napon bemutat a házigazdájának valami maga szőrű időgent, aki szívesen kibérelné a boltját. Megegyeztek. A gazda meg is köszönte neki, hogy gondoskodott emberről. Már ő attól tartott szinte, hogy üresen marad a bolt.

Nos az új bérlőtől aztán albérletbe vette a boltot és megmaradt a régi helyén a sarki boltos.

Mikor aztán fizetni kellett volna a bért, a bérlő nem jelentkezett. Az albérlet meg nem vehetett semmit, mert irást mutatott fel arról, hogy ő már megfizetett. A gazda kezdte magát nem jól érezni, utánna járt a dolognak, s kistült, hogy biz' annak anyja sincs, amin egy arra való kötelet vehetne — a nyakára.

Es azóta, míg a sarki boltos a régi helyén árulja az egyet-mást, mérli a pálinkát boldognak — boldogtalannak hitelbe . . . s önállóan mosolyog, mikor a könyvébe rója: öt deczi, 6 deczi, 9 deczi: . . . a házigazda hoppon maradt, mogorván jár-kei, fonákul tesz-vesz, s valahányszor a boltos elégtűlt ábrázata szemébe ötlök, mintha átkot sziszegne fogai közt s csontos keze ökölbe szorul . . .

* * *
Megtörtént dolog, amit elmondtam, nem az újjamból szoptam.

A dolog felől én csak egy megjegyzésre szorítokozom. Szeretem látni, ha becsületes

iparkodás, érdemes szorgalom és nemes becs-vág boldognak, de korbácsos tudnám kiverni az emberek közül a kufár lelket, aki nem átálja a pénzre való éhségét emertársai rá-szedésével kielégíteni és a bírás ösztönét ön-magában tilalmas, erkölcstelen módon felhiz-lalni. A magyar közmondás szerint: »ebül gyűlt szerdek ebül vész.« — Nos, nem volna kár érte. . . . y . . . s.

Igazságszolgáltatás.

A gyümölcsáros oláh.

A múlt évben történt Tenkén. *Gugy Vaszali* gyümölcsöt árult az utcán. Hangos szóval ki-nálta végig a községben. *Benei József* gyer-mekei kíváncsiságból kimentek az utcára. Az asszony utának ment, hogy esetleg gyermekei számára gyümölcsöt vegyen *Gugy Vaszalitól*. Magyarul kérdezte:

— Mennyiért ad az almából?

Gugy Vaszali a magyar szóra menten ék-telen dühbe gurult s hevesen kifakadt, amiért nem oláhlul szolt hozzá *Benei József*.

— Nem tudok oláhlul, szabadkozott az asszony szelid hangon.

Ezt a mentséget már nem bírta megállni a gyümölcsáros. Kitért belőle a vad indulat s kést rántva nekiment az asszonynak, aki sivalkodva bemenekült előle a házba, melynek tetejét foltozatta zsidelylyel *Szabó János*. A rémült sivalkodásra szaporán leszállt a tetőről, de már akkorra hült helye volt az oláhlulnak. Nyugodtan felment a tetőre, hogy folytassa dolgát, a hol abba hagyta.

Kisvártatva fejszével jött vissza *Gugy Va-szali*. *Benei József* segélykiáltására *Szabó János* ismét lejött a tetőről s mikor meglátta a fejszével feyezett oláhlul, merész ugrással rá-vetette magát. Sokáig tülekedtek, míg végre sikerült az indulatos ember kezéből kicsavarni a gyilkos szerszámot. Dulakodás közben a fejsze nyakszirtén sebezte *Gugy Vaszalit*, aki emiatt panaszt tett *Szabó János* ellen súlyos testi sértés büntetése miatt, mert sebe husz na-pon tul gyógyult be.

Az ügyesség átvette a vád képviselőt. A főtárgyalást tegnap tartotta meg a kir. tör-vényszék büntető tanácsa *Millye Gyula* kir. táblabíró elnöke alatt. Rajta kívül még *Szentlélek László* és *Thury Endre* törvény-széki bírák vettek részt a tanácsban. A vá-dat *Nagy Géza* dr képviselte.

A főtárgyaláson vádlott azt hozta fel vé-delmére, hogy ő pusztán a jogos védelemre szorítokozott. Kötelességének tartotta egy gyenge, beteges nőt megvédeni, sértett indulatos táma-dásától.

Különböztetve azt állította, hogy *Gugy Vasza-lival* csak dulakodott, de meg nem sértette. A tanuk vallomása megerősítette vádlott véde-kezését. Az ügyész elfogadta a vádlott védeke-zését s mivel a felmerült adatok nem igazol-ták, hogy *Szabó János* átlépte a jogos védelem határát, elejtette a vádat.

Sértett képviselőben *Dama Florián* dr azonban a vád képviselőt átvette s itéle-tet kért.

A bíróság felmentette *Szabó János* vád-lottat, mert a terhére rótt bűncselekményt a magánvádló rábizonyítani nem tudta. Az ítélet ellen *Dama Florián* fele képviselőben feleb-bezést jelentett be.

A **gyulai dráma.** Múlt év december havában nagy szenzációt keltett az a hír, hogy dr. *Nyisztor Adorján* békésgyulai törvényszéki bíró neje több egyénnel arra szövetkezett, hogy férjét megöli. A gyulai törvényszék vádirata amely dr. *Nyisztor Adorján* a btk 288. §-ába ütköző gyilkosság elkövetésére irányzott szö-vetség bűntettével vádolja, jogerőre emelkedett A szövetségben való részesedéssel az ügyesség négy embert vádol. Mint most Békésgyuláról je-lentik, e büntető törvényszék a szenzációs ügy főtárgyalását, amelyen esküdtek fognak itélkezni szeptember hó 22-ikére tűzte ki. A tárgyalás előreláthatólag több napot vesz igénybe.

Lex Heintze. Németországban a legfelső bíróság igen szigoruan értelmezi a Lex Hein-tzét és a legnagyobb erélyvel szerez neki ér-vényt. Így most egy ismert nevű költőt érzé-keny pénzbirosgal sujtott azért, mert egyik versében így szólította meg szerelmest: »Ejsza-káim bájós csillaga« . . . A lipcsei Reichsge-richt, amely a legmagasabb rangú német tör-vényszék, ezzel indokolta meg ítéletét: »Erkölcz-telennnek tekintendő az az írásmű, vagy kép, vagy ábrázolat, amely alkalmas arra, hogy a szemérem és erkölcsösség érzetét bármi tekin-tetben megsértse.«

MULATSAG.

Orgona avatás és dalestély. A nagyvárad-újvárosi ev. ref. egyházi énekkar által az újvárosi templom részére készítettett új csö. pneumatikus nagyobb szabású mo-dern orgonát e hó 25-én avatják fel ünnepe-lyesen. Ugyanezen napon este a még fedezet-len összeg pótlása czéljából dalestélyt rendez az énekkar, melynek jövedelme az orgona alaphoz csatolatik. A dalestély műsora válto-zatos. Lesz cimbalom szóló, tárogató szóló, melodráma, zenekar, férfi- és vegyes kar, tá-rogató és harmonium kísérettel, közreműködik a műkedvelők zenekara is. Buzgalommal ké-szül az énekkar az ünnepélyre. A meghívók néhány nap múlva szétküldetnek. Kéri az énekkar a nagyérdemű közönség szíves támo-gatását.

TANUGY.

Beiratás.

Az Olaszii-Széchenyi-téri községi, elemi leányiskolában a beiratások szeptember hó 1—3. napjain, mindenkor délelőtt 8—11 és délután 3—5 óráig, — az iskolai épületnek folyamatban lévő építése miatt — *ezuttal a Korona-utcai fiúiskola épületében* fognak megtartatni. *Katonáné, Tasnády Róza*, igaz-gatónő.

Beiratások az óvodákba.

A nagyvárad-i állami, valamint a magán-óvodákban a beiratások folyó hó 1—3. napjain délelőtt 8—11-ig, délután 2—4-ig az illető óvónő által eszközöltetnek.

Miről az érdeklét szülők és gyámok at oly kéréssel értesitem, hogy gyermekeiket, gyámolt-jaikat az óvodába beiratni sziveskedjenek. — Nagyvárad, 1904. szeptember 1. *Mezey Mihály*, áll. kisdodovai felügyelő-bizottság elnöke.

NYILTTÉR.

Iskolai idényre!

Kitűnő minőségű gyermek, leány és fiú **CZIPOK** óriási választékban

feltűnő olcsó árak mellett **csak**

Aranyi Albert

czipőáruházában szerz-hetők be
Nagyvárad, **Fő-utca** (Oláry mellett.)

Női és férfi **LISSE CZIPOK** már 9 kor.-ért is kaphatók.

A világhírű **KOBRAK-féle budapesti kézimunka czipők egyedüli raktára**

Kérem a pontos címre figyelni

Telefonszám 512.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk

fiuk és leánykák részére: kész fehérneműket, ugyszintén paplanok, harisnyák s minden rőfös és női divatárak nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.

Szabó Testvérek rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utca, — a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-sörcsarnok mellett. —

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-sörcsarnok mellett.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag választékban, gyár árban.

Szolid, szabott árak!

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház mellett

Van szerencsém az önkéntes urak figyelmébe ajánlani egyenruha intézetemet hol a legelegánsabb felszereléseket bármely fegyvernemhez a *legolcsóbb árakért* készítem.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

606

U j ü z l e t !

A legdivatosabb francia delainek, batisztok, legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Helmann Lipót és Társa céggel szemben.)

U j ü z l e t !

Az Orsolya-zárda nagyságos főnöknője által kiadott prospektus szerint intézeti teljes felszerelések u. m: fehérneműek, evőeszközök, harisnyák, mosdótál, fiókkal ellátott tükör, fésűk, kefék, reggeli- és sárczipők, esőernyők, iskolaszerek és táskák.

Mélyen leszállított árban kaphatók:

FRISS és TÁRSA korona és fillér bazár, Olaszi, Fő-utca.

Minden vásárolt összegből 5% engedmény.

Telefon: 130.

Az összes tanintézetekben

használandó

TANKÖNYVEK

valamint

SEGÉDKÖNYVEK

továbbá

IRÓSZEREK és RAJZESZKÖZÖK

kaphatók

LÁNG JÓZSEF

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Fő-utcza (Rimanóczy-ház).

Tankönyvek bekötése 24 óra alatt eszközöl-
tetik aczél szegletekkel.

Könyvszjak és iskolatáskák nagy választékban.